

چکیده

روان‌شناسی زبان از دانش‌های میان رشته‌ای جدیدی است که از تلفیق روان‌شناسی و زبان‌شناسی به وجود آمده است. این رویکرد به کمک اصول روان‌شناسی و زبان‌شناسی به تحلیل متون ادبی و رمان‌ها می‌پردازد و افق‌های تازه را در برابر خوانندگان این متون می‌گشاید. روان‌شناسی زبان با تکیه و توجه به نظام گفتمانی و گفتگوهای شخصیت‌ها، تلاش می‌کند تا به لایه‌های ذهنی افراد وارد شود. این پایان‌نامه به شیوه‌ی توصیفی-تحلیلی، رویکرد روان‌شناسی زبان را در تحلیل گفتگوهای دو شخصیت بنجی و شازده احتجاج به خدمت گرفته است و نتایج نشان داده است که این دو شخصیت در روایت و بازگویی خاطراتشان از گفتگوهای درونی و حدیث نفس و تک‌گویی استفاده می‌کرده‌اند و نظام کلامشان با زمان‌پریشی و ناهنجاری‌های زبانی همراه بوده است. و این نوع گفتگوها به روایت‌های پیش از گفتار اشاره دارد و نشان می‌دهد که این شخصیت‌ها مخاطب خاصی نداشتند و نویسنده از این طریق ما را به درون آن‌ها و دنیای ذهنی‌شان برده است.

واژه‌های کلیدی: روان‌شناسی زبان، گفتگوهای زبان/گفتار، تک‌گویی درونی، خشم و هیاهوی ویلیام فاکنر، شازده احتجاج هوشنگ گلشیری